

En la presentació d'una entrevista sempre s'hi fan cinc cèntims de la biografia de l'entrevistat. Aquí els teniu, lectors: Enric Juliana, badaloní, va començar la seva trajectòria de periodista l'any 1975, a *Tele/eXprés*. Poc després passà al setmanari *El Món*, i encara després a TVE i al diari *El País*. El 1991 entra a la redacció de *La Vanguardia*, on fou cap d'informació local durant els Jocs Olímpics de 1992 i, més tard, corresponsal a Itàlia. Ja fa uns quants anys que n'és director adjunt, al capdavant de la delegació del diari a Madrid. Ha estat guanyador de diversos premis (el Ciutat de Barcelona, el 2005, i el Ciutat de Badajoz, el 2008). És autor d'una trilogia sobre l'evolució política d'Espanya al llarg de la primera dècada del segle XXI (*La España de los pingüinos*, 2006; *La deriva de España*, 2009, i *Modesta España*, 2012), publicada ara fa una mica més de dos anys sota el títol *España en el diván* (RBA, 2014).

Aquestes notes situen el personatge, encara que diuen poc de la seva característica principal, que no és altra que ser un artesà de l'anàlisi de la realitat. Enric Juliana no està fet —com qualsevol artesà digne d'aquest nom— per a la parcel·lació de la mirada. Sempre veu l'entramat, sempre imagina l'objecte concret de la seva atenció en un context ampli i interconnectat: geogràficament («mapes, mapes, mapes», el seu mot més famós), històricament, econòmicament i culturalment. Com qui fa unes cadires a mà, li interessen totes les tècniques, tots els materials, totes les evolucions dels gustos i de les dèries dels clients. De ben segur que no tothom se sent còmode assegut en els seus incunables, però gairebé tots proven fortíssima la temptació d'asseure-s'hi i comprovar com es veu el món des d'allà.

Al meu parer això li venia de mena, però pot ser que els anys passats a Itàlia i aquells que ja porta a Madrid l'hi hagin aguditzat encara més: Enric Juliana és també inequívocament un home de la Mediterrània, per cultura i experiència vital, però potser també per convicció. Justament això —que és consciència d'un mateix, no pas cofoisme— fa que sigui un dels pocs que sap explicar Catalunya a Madrid, i l'Espanya no mediterrània a les nostres terres.

Vam començar casualment una conversa el 2008 (només l'havia de convidar a un seminari, curiosament, ara que ho penso, sobre l'Euroregió mediterrània) i es podria dir que —per sort!— aquesta encara no ha acabat. Aquí teniu un fragment

d'una de les últimes sessions dialògiques. En aquest cas, en format concèntric: del món a Europa, a l'Estat espanyol i a Catalunya.

Tu sempre instes a eixamplar la mirada i col·locar les qüestions polítiques de casa nostra (de Catalunya i d'Espanya) en un context més gran; dibuixar les grans línies i tenir sempre present aquella que J. L. Gaddis ha anomenat la interdependència de les variables. Com serà el nou món de Trump?

Amb una expressió col·loquial es diu que en la història hi ha «accidents», o, millor dit, moments que travessem d'una manera accidental, la interpretació dels quals, però, fem *a posteriori*. Amb això vull dir que la victòria de Donald Trump, per molt que ara molts s'afanyin a buscar-ne les raons profundes, no era inevitable. De fet, i mirat de prop, Trump no obté la majoria del vot popular: per tant, allò que sovint es diu, parlant d'un desplaçament inevitable de la societat nord-americana, s'hauria de contextualitzar i matisar. Més precisament, s'hauria de parlar de l'erosió del progressisme liberal en alguns estats clau on els demòcrates fallen estrepitosament. Hi ha coses que no estan en el guió; pensa tu si estava en el guió la Revolució russa ara fa 100 anys! Això no vol dir que d'aquell «accident» no se'n derivin fractures i conseqüències, a curt o a llarg termini. I aquí possiblement ve el cor de la qüestió: no podem dir en aquest moment si Trump serà un parèntesi o si serà una tendència que marcarà tot un temps.

Com has escrit, els nous equilibris afectaran la UE. ¿Estem més a prop de la dissolució o hi haurà marge per fer una recomposició en un sentit més democràtic?

Trump complica clarament l'horitzó del nostre continent perquè és un ferm militant antieuropeista, amb actitud hostil i disposició a prendre mesures intencionalment desestabilitzadores. Només el seu anunci ha instal·lat un marc d'incertesa molt fort que reverbera en el context europeu. Es podria dir, amb una expressió italiana, que tenim el continent ple de *mine vaganti* que poden esclatar en qualsevol context electoral dels països de la UE. Ara el proper serà França, amb un PS ensorrat i una Marine Le Pen clarament alineada amb les tesis del nou president dels EUA. Poc després podria ser Itàlia, amb una victòria del parell euroescèptic Grillo-Salvini. En tres mesos, el projecte europeu està en risc de desaparèixer per una correlació de forces adversa, interna i externa. Tanmateix, justament per la sensació de perill, pot ser que hi hagi una certa reacció. La internacional *trumpiana* inquieta molta gent. La «injecció Trump» pot ser un revulsiu potent si els polítics europeus saben reaccionar. Una altra cosa és quines formes tindrà i quines funcions farà aquesta possible reacció. Els partits socialistes s'estan desdibuixant a tot arreu. De moment,

l'alternativa de govern es juga entre el populisme de dreta i el liberalisme pragmàtic (o qualsevol altra forma de «partit de la gestió de la realitat», més enllà de les seves sigles nominals). Ara bé, l'ensorrada de la socialdemocràcia deixa espai al sorgiment i a la consolidació d'una esquerra més forta, que sembla no tenir opcions de govern en aquest cicle, però que podria tenir-ne més endavant.

L'onada definida genèricament com a «populista» denota la crisi de la democràcia representativa en un món a escala macroregional. El replegament, en el fons, sembla la manifestació de la por cap a aquest nou futur. Quines són les forces que ho sabran interpretar? I de quina manera ho faran?

Jo veig tres grans sectors socials amb interessos diferents, segons com els ha afectat la crisi econòmica, que tindran evidentment demandes i traduccions polítiques diferents. Hi ha un sector que ha sortit raonablement ben parat de la crisi —encara que s'hagi espantat— per al qual la globalització no ha estat adversa, complementat per un segon sector que encara rep el suport de l'Estat, que planteja millores però sense estrebades, una gestió més eficient, però cap canvi substancial. En bona part, perquè és conscient que té coses a perdre i no es vol arriscar de cap de les maneres. Hi ha també sectors populars empenyats, que se senten desprotegits perquè la crisi els ha afectat negativament. Aquests creuen que les receptes de l'esquerra no són suficients per a obtenir la protecció que demanen: aquí rau l'èxit del populisme dretà. Hi ha sectors, finalment, que amb la crisi ho han perdut gairebé tot i creuen, en canvi, que la protecció que demanen només la pot proporcionar l'esquerra. El denominador comú de tots tres és la demanda de protecció, i el problema de fons, en aquest sentit, és que la dreta populista juga amb un cert avantatge perquè avui és més fàcil prendre mesures de caràcter simplificador que no de caràcter complex. Dit amb un exemple, és molt més fàcil ser Orbán que Syriza, perquè l'esquerra planteja un enfrontament amb la lògica profunda del mercat. Tsipras ho va intentar i no va poder: era molt difícil, per moltes raons, però sobretot perquè el xantatge de l'expulsió de la Unió va ser extremadament efectiu. Més enllà de les responsabilitats, no va poder oferir la protecció que la ciutadania grega li demanava i aquesta va ser la seva derrota (malgrat que va guanyar les eleccions). L'oferta de protecció que fa el populisme dretà, en canvi, no pretén afectar el mercat i es basa sobre una recuperació del principi d'autoritat. Té una efectivitat immediata (i electoral) alta, però pot provocar fractures socials importants. Ja està passant en molts indrets, i en cada país està agafant una coloració diferent (a Polònia, amb l'autoritat religiosa; a Rússia, amb l'autoritat masculina...). Als països europeus occidentals, la cultura democràtica és més forta i costa més, però pot funcionar també; només fa falta

veure les propostes electorals de molts partits i el seu èxit en les urnes. En el cas dels països que han sofert dictadures de dreta, costa encara més, perquè, ho vulguis o no, el record d'allò que vol dir l'autoritat conjugada a la dreta i els seus estralls és proper. Aquesta sembla una de les raons que explicarien que a Espanya i a Portugal hagin prevalgut les opcions de protecció procedents de l'esquerra.

Et convido a fer d'historiador: la cosa més important que fem els historiadors són les perioditzacions. ¿Me'n pots fer una de més llarga de la situació espanyola i una altra de més centrada en l'últim any?

Jo crec que qualsevol periodització dels últims temps ha de tenir en compte l'impacte singular que ha tingut la crisi econòmica a Espanya, que ha colpit molt amunt (espantant) i molt avall (afectant). La crisi fa pedaços aquella fantasia (que havia arribat a ser compartida per les classes dirigents i les classes populars) d'haver sortit finalment de la tradicional minoritat econòmica espanyola i haver arribat finalment a consolidar la convergència amb els estats de la UE. Per primera vegada en la història, els anys de la turboeconomia d'abans de la crisi possibiliten a sectors significatius de la societat espanyola l'accés a l'hedonisme. Espanya, en aquells anys, liderava molts rànquings, entre ells, el de consum de cocaïna. L'estrangulació econòmica es produeix en molt pocs mesos i el xoc ha estat extraordinari, i encara no s'ha paït. Les repercussions psicopolítiques d'aquest fenomen són molt importants. La societat comença a mirar el poder de manera crítica i tots els defectes del sistema apareixen de manera descarnada. És com quan un dia t'aixeques i t'adones que l'edifici que tens al davant i que has vist cada dia és molt lleig. Aquest fou el cas del País Valencià: tothom sabia que passaven coses, però quan amb la crisi el sistema ja no és capaç de protegir-te, llavors canvia la percepció dels defectes del sistema mateix. I es provoca una erosió molt forta de la reputació del sistema polític. Si hem d'agafar una data simbòlica, podria ser la de l'abdicació del rei Juan Carlos: es comença a perdre el respecte al sistema de la Transició. Els més grans es desil·lusionen i els més joves adopten sense embuts una mirada crítica. I és un procés ràpid: només fa cinc anys hauria estat impossible la sobtada desaparició del *juancarliste*. En canvi, ara per ara és molt difícil trobar ni que sigui un sol *juancarlista*. Això no sembla haver portat a la ruptura definitiva del sistema: la monarquia va tenir olfacte plegant a temps i el quadre institucional, substancialment, ha aguantat, com s'ha vist al llarg dels mesos d'interinitat que hem viscut el 2016; encara que ara amb una càrrega crítica important, que va trobar la seva expressió més forta al desembre de 2015. Al juny hi ha hagut una certa rectificació en el sentit d'una recerca d'ordre i protecció —que el PP, malgrat l'intent de C's de voler competir en aquest terreny,

ha aconseguit capitalitzar—, i em sembla que si hi hagués eleccions ara la tendència no variaria gaire. La víctima de tot plegat ha estat clarament el PSOE, perquè als problemes de la socialdemocràcia en general se li han afegit els propis, que en bona part deriven del fet que ni va voler veure la crisi ni, sobretot, va saber trobar una manera de posar-se al costat dels qui l'estaven patint. Mentre molta gent era desnonada o perdia la feina, el PSOE estava gestionant l'abdicació de Juan Carlos. Mentre els de baix patien, el PSOE estava negociant a dalt. Ho va fer bé: l'operació de l'abdicació mai hauria pogut funcionar sense la implicació del PSOE en general i de Felipe González en particular. Va ser una garantia del sistema, però es va quedar únicament en això. No hi va haver —com en el cas portuguès, amb Soares clamant contra els estralls de l'austeritat— cap veu autoritzada del socialisme espanyol al costat de la gent. Encara que fos només de manera simbòlica. En aquesta situació, el PSOE es queda al mig entre el PP, que representa la seguretat, i un nou partit com Podem, que ofereix un nou horitzó de seguretat sobre noves bases. Era inevitable? No ho sé. El fet és que opera des de dalt i la gent ho percep. El PSOE té interioritzada la seva funció de garantia del sistema i ha passat de ser accidentalment monàrquic a ser profundament monàrquic. Dit això, no sé cap on derivarà ara la situació del PSOE; depèn de moltes coses, com l'estat de l'economia i les conseqüències de la nova fase internacional, entre altres factors. La situació del PS francès, per exemple, tindrà repercussions en el PSOE. Sobretot en l'oficialista. Això em fa dir ara —a finals de gener, quan m'ho preguntes— que potser Sánchez no està mort del tot, i pot obtenir un resultat per sobre del 30 %, perquè apel·lant a la militància desfà l'error del principi, de no haver estat amb els de baix. No estava clar, però la candidatura de Patxi López fa que sigui molt difícil evitar el vot dels militants, i aquí Sánchez hi pot tenir alguna possibilitat. Juga també amb el favor de l'esperit crític d'aquests temps: l'animadversió dels grans grups de comunicació, que amb Sánchez han estat duríssims, li proporciona una simpatia entre la gent que entén que aquests mitjans són part del sistema. Dit d'una altra manera, avui en dia a Espanya, si vols guanyar les eleccions, que els mitjans no et cuidin gaire.

¿S'ha acabat de veritat el sistema del 1978? ¿És mort aparent (i, en canvi, està ben viu) o simplement és una qüestió de temps i veurem la seva transformació definitiva? Per molt que el discurs mainstream s'hagi resistit, molts parlen de nova transició...

La monarquia aguanta. A les Espanyes no s'està discutint de república; per tant, aquesta idea que el sistema del 78 està caient no la comparteixo. Entre altres coses perquè de moment no hi ha alternativa plantejada. Segurament durant molt de temps viurem una sensació de disgust i de rearmament de la mirada crítica, que

és un fet nou en l'escenari espanyol i que està tenint una traducció institucional important, com en el cas dels anomenats ajuntaments del canvi. Ara, potser estem encara en un moment més conservador del que sembla. Si tallar la Gran Via de Madrid per limitar la contaminació s'ha percebut com una disposició radical...

Una vegada, a principis del 2011, quan començava el declivi d'Il Cavaliere a Itàlia, vas dir que la cosa aniria per llarg, i havies utilitzat l'expressió «paràbola descendent». Podria ser una manera de descriure la situació espanyola. Però, com sempre en aquests casos, allò que importa és el «mentrestant». Què veurem?

En realitat, allò que és més preocupant per a Espanya i que preocupa els ciutadans no és tant la paràbola espanyola, sinó el possible col·lapse del sistema europeu. Ara mateix estem més convergents que mai. Si els espanyols poguessin votar a França, votarien contra Le Pen. Espanya encara es creu el tema europeu, i el necessita, perquè té por de quedar-se sola amb si mateixa.

Cinc definicions breus per a cinc ecosistemes polítics, ara mateix: el PP, el PSOE, C's, Podem i el món basc.

PP: partit alfa, partit d'ordre.

PSOE: en el moment en què havia d'estar amb els de baix, va estar amb els de dalt.

C's: ha sigut un dic de contenció de la fenomenologia Podem. En el futur no sé què serà.

Podem: podria ser el partit-sindicat dels damnificats per la crisi, jugant a ser les noves Comissions Obreres; té una força social real que els empeny. Però alhora és un partit *pop* i té el risc d'acabar com els Beatles, separats.

Món basc: singular, regne del realisme polític, que pot contribuir a l'estabilitat espanyola, que sap que per aquí passa la seva capacitat de mantenir la seva particularitat política i fiscal.

També moltes vegades tendim a mirar els cicles de crisi només des del seu vessant polític, o fins i tot electoral. Tanmateix, la sensació és que aquesta és només la seva manifestació més evident: més enllà del terratrèmol en el sistema de partits, ¿quines creus que són les forces de fons (econòmiques, culturals, socials, generacionals...) que s'han mogut més?

Les dades són contundents: les noves generacions experimenten més l'impacte de la crisi i, com a conseqüència, són les que tenen una mirada més crítica cap al sistema. Ara bé, des d'un punt de vista demogràfic, els joves són més minoria ara que el 77. Això complica el quadre: la fractura generacional hi és, però quantitati-

vament els joves no són prou i necessiten fer aliances intergeneracionals. Per altra banda, el PP té molt clara quina és la seva majoria social en termes d'edat: el partit dominant és alhora un bloc generacional i el PP n'és molt conscient. Altrament no s'explicaria la rapidesa amb la qual va rectificar en el cas de les declaracions de la ministra de Sanitat sobre el copagament sanitari. S'anava a tocar la seva pròpia base electoral i no podia ser.

Sempre fas referència al teu mot «mapes, mapes, mapes». Tot fa pensar que un dels canvis més importants que ja hi ha hagut i que encara veurem més en el futur és d'eixos, d'equilibris entre territoris. Si haguessis de fer un mapa de l'Espanya que hi ha ara i sobretot de la que ens espera, com el dibuixaries?

És clar que ara per ara ha entrat en crisi l'eix Madrid-València, perquè el País Valencià en aquest moments no està gaire alineat amb les posicions del govern central. L'eix Madrid-Andalusia encara funciona. Tanmateix, la centralitat de Madrid està sent qüestionada per primera vegada en molt de temps. A la Conferència de Presidents, el tema fiscal —el *dumping* de la capital— ha estat atacat justament pel País Valencià i per Andalusia, cosa impensable fins fa poc. Això representa una novetat important també en perspectiva de futur: si anem cap a una harmonització fiscal europea més forta, aquest serà un debat candent. L'altra novetat dels últims temps és que als països de l'arc mediterrani, i de llengua i cultura catalana, hi ha governs que tenen diferents formes i graus d'oposició al govern central del PP. Ara hi hauria espai per a una poderosa acció conjunta d'aquests territoris —sobre la base d'un programa mínim, això sí, que inclogués la llengua i les infraestructures—, que canviaria els equilibris del conjunt de l'Estat, però una part dels catalans —i en concret aquelles forces que estan a favor de la independència— estan ara immersos en un altre debat.

Abans he omès voluntàriament la pregunta sobre el món català. Malgrat el que es digui, no deixa d'estar interconnectat amb tota la resta (més encara, es podria dir que n'és un símptoma gegantí). Fes-me una lectura «europea» i «espanyola» del cicle català començat el 2010.

A Catalunya s'ha verificat el mateix que a molts indrets, però passat pel filtre del marc nacional català. Fonamentalment hi succeeixen dues coses: en primer lloc, tot el procés estatutari, i sobretot la campanya del PP i el recurs, generen decepció cap al «món espanyol»; i, en segon lloc, hi ha la crisi econòmica. Primer es crea una situació d'irritació generalitzada, i després, amb els efectes de la crisi, s'exaspera el conflicte, que deriva cap a l'esquerra. No s'ha d'oblidar el «moment merkelià» de

Mas, quan practica, reivindicant-les com a justes, unes retallades molt consistents. Això va generar un greu problema al govern d'aquell moment. Per dir-ho amb una imatge gràfica: el 2011 el govern de Mas aprova el pressupost arribant en helicòpter al Parlament, perquè aquest està encerclat de manifestants; sis anys després, un govern convergent i republicà aprova pressupostos amb la CUP. Les bases socials convergents (i republicanes) també es mouen: es pot llegir també la Diada de 2012 com un viatge de les bases tradicionals nacionalistes cap a Barcelona; les classes mitjanes comencen a reclamar ordre i protecció, en aquest cas, catalanes. Tanmateix, no acaben d'acceptar la idea d'un comandament únic, com es va demostrar en les eleccions del novembre de 2012. I qui està al capdavant és conscient de la necessitat del comandament únic, però encara al cap de dos anys i mig al setembre de 2015 tampoc és capaç d'imposar-lo. En aquest sentit, tinc la impressió que a Catalunya no només venim sinó que anem cap a cicles electorals curts. Hi haurà ajustaments, encara. En el curt termini, veig una seqüència que preveu l'aprovació de les lleis de desconnexió, la impugnació per part del TC, un moment «crític» que precedeix la signatura del decret de convocatòria de referèndum (i s'ha de veure qui el signa), la suspensió del decret mateix i eleccions. Ara bé, en tot aquest procés sí que podria haver-hi intervenció de la UE, o, millor dit, algun advertiment, a la Generalitat i al govern central: la UE no vol inestabilitat. No la volia abans i encara menys la vol ara amb el canvi d'escenari internacional. Vol simplificar, no complicar el quadre. A partir d'aquí, no sé què passarà en la nova fase. Dependrà molt del resultat electoral, encara que en tot cas veig un escenari de fragilitat i no excloc repeticions electorals. Mentrestant, s'ha produït una certa disminució de la mobilització de l'independentisme, que pot tornar a pujar depenent de l'acció del govern estatal. Malgrat això, hi ha una dada que em sembla significativa: en l'última enquesta del CEO, els percentatges dels qui es declaren amb identitat mixta (català/espanyol) han tornat exactament als nivells d'abans del Procés. Això vol dir que molts d'aquells que han pronosticat un tomb decisiu cap a l'independentisme s'han equivocat. Això en el curt termini. A llarg termini, igualment el govern central es troba amb un problema, perquè no té ni capacitat ni interès de fer una proposta innovadora per a Espanya. Ho poden fer (i en part ja ho estan fent) Podem i les seves confluències. Aquesta sí que pot ser una innovació substantiva.

Quanta radicalitat democràtica i quant de trumpisme hi ha en el moviment independentista?

Globalment és democràtic i és europeista, li ve de la tradició del catalanisme. Ara bé, hi ha un component que en una altre ecosistema estaria a la Lliga Nord.

Tot moviment polític pot evolucionar: hi haurà una part del moviment a qui no li agradarà la realitat que veurà (el Procés ha tingut elements de realisme màgic), i no sé dir què passarà amb aquesta part.

Hi ha qui defineix la proposta independentista com el gran motor del canvi (o fins i tot l'únic canvi possible, com va repetint ERC) i qui l'ha definida —com ara Guillem Martínez— com «una gran operació de manteniment de l'statu quo». Tu com definiries el Procés?

És les dues coses alhora. Hi ha un component de qüestionament de l'statu quo i una part de vector de supervivència del nacionalisme en època de crisi.

I, en aquest context, quin balanç fas de la figura política de Mas?

És una persona a qui en el fons no li agrada la política. És un home coratjós, auster, bon gestor, que es veu en una situació política complicada, que la viu patint. És un polític que no estima massa la política i a qui a vegades han assessorat molt malament.

La pregunta anterior té a veure també amb una sensació, que tenim alguns, que la Catalunya —i per extensió la catalanitat— projectada per l'independentisme (en bona mesura també per ERC i fins i tot per la CUP, malgrat els accents radicals) no deixa de ser una versió actualitzada d'una visió tota pujolista del país. Tu creus que és així?

Les classes mitjanes catalanes a través del nacionalisme creen el seu propi ordre, estan maldant per mantenir això. Per a molts el tema és evitar un segon tripartit.

La revista sortirà d'aquí a un temps. Potser aleshores ja sabrem si efectivament hi haurà referèndum o si bé, més probablement, s'anirà a eleccions. ¿Quins equilibris de forces veus (més enllà del resultat concret escó amunt, escó avall)? ¿Quines són les variables que més determinaran els nous equilibris?

No sé què passarà entre la signatura del decret de convocatòria i allò que passarà després. Sobre equilibris, tampoc et sé respondre: dependrà de moltes coses, de què fa el govern central, tant pel que fa a mesures de tipus coercitiu com de contrast polític. S'ha de veure també quina és la situació de la UE en aquell moment.

Malgrat la insistència sobre la independència, totes les enquestes que s'han fet revelen que el veritable consens majoritari a Catalunya es construeix entorn de tres grans eixos: canvi en les polítiques socioeconòmiques, aprofundiment de l'autogovern i rebuig al tancament de files dels partits estatals de l'establishment. Serà possible construir consens sobre aquests tres eixos? I si és així, en quina acció es traduirà?

Soc de l'opinió que s'hauria pogut crear un moviment nacional més fort sense la reivindicació de la independència. Es podia dir: volem sobirania, reconeixement nacional i canvis a Espanya. El problema ha estat que el nacionalisme es volia assegurar la direcció del moviment i en això ha sigut eficaç. Però l'altre vector, el de l'esquerra i del sobiranisme no necessàriament independentista, hi és. Però reitero, si l'accent s'hagués posat en la sobirania i no en la independència, des del punt de vista dels interessos catalans, el moviment hauria estat imparabile i hauria reportat una rotunda victòria. No quedaria clar si Rajoy seria president, probablement les forces catalanes estarien discutint els pressupostos de l'Estat, hi hauria cooperació amb el País Valencià i les Illes. Però la independència ha estat l'assegurança de vida per a CiU i ERC, i un tallafoc eficaç cap a l'esquerra. ☹

Ja coneixeu la web de *L'Espill*?

www.uv.es/lespill

A la nostra web hi trobareu:

- La primera època de *L'Espill*
- *L'Espill* segona època (núms. 1 a 50 en PDF)
- Sumaris i articles en obert dels darrers números
- Informació sobre adquisició i subscripcions
- Textos complementaris, articles en altres idiomes

L'Espill, una revista viva, en evolució.

Compreu-la i difongueu-la!